

Juhend arstile COVID-19 vastase vaksineerimise vastunäidustuste ja SARS-CoV-2 viiruse testimise vastunäidustuste käsitlemiseks ja tõendamiseks

1. Vastunäidustused COVID-19 vastasele vaksineerimisele

1.1. Alalised vastunäidustused

Alalisi vastunäidustusi vaksineerimisele esineb väga harva. Nendeks on:

- varasem anafülaktiline reaktsioon teatud vaktsiini koostisosa(de) suhtes, mis on ilmnenuv vaksineerimise järgselt;
- teadaolev ülitundlikkus teatud vaktsiini koostisosa(de) suhtes;
- AstraZeneca ja Jansseni COVID-19 vaktsiini puhul kapillaaride lekke sündroom (harvaesinev häire, millele on iseloomulikud peamiselt jäsemete ägedad tursehood, hüpotensioon, hemokontsentratsioon ja hüpoalbumineemia).

1.1.1. Alaliste vastunäidustuste diagnoosimine ja dokumenteerimine

Alalise vastunäidustuse COVID-19 vaksineerimisele peab tuvastama arst ning selle dokumenteerima nõuete ja juhiste kohaselt ja edastama andmed epikriisiga tervise infosüsteemi (TIS).

a) Kui TISis on andmed varasema anafülaktilise reaktsiooni kohta COVID-19 vaktsiini suhtes, võib perearst vaksineerimise vastunäidustuse dokumenteerida, kasutades RHK-10 koodi Z 28.0 („Teostamata immuniseerimine vastunäidustuste tõttu“).

b) Kui anamneesis esineb ülitundlikkus teatud vaktsiini koostisosa(de) suhtes, aga selle kohta andmed TISis puuduvad, siis koostab perearst saatekirja allergoloog-immunoloogi e-konsultatsioonile. Allergoloog-immunoloog kinnitab COVID-19 vaksineerimise vastunäidustuse, kasutades RHK-10 koodi Z 28.0 („Teostamata immuniseerimine vastunäidustuste tõttu“).

1.1.2. Alalise vastunäidustusega inimese suunamine tasuta SARS-CoV-2 testimisele

COVID-19 vaksineerimise alalise vastunäidustusega inimesel on vajalik kontrollitud tegevustes osalemiseks, kus nõutakse COVID-19 tõendi esitamist, esitada negatiivse testitulemuse tõend.

Alalise vastunäidustusega inimestele on otsustatud võimaldada tasuta testimist tervishoiusüsteemis saatekirja alusel.

a) Kui isik pöördub perearsti vastuvõtule:

- koostab perearst tavapärase saatekirja testimisele, olles kontrollinud TISist koodi Z 28.0 olemasolu

VÕI

- teostab antigeeni kiirtestimise koha peal, dokumenteerib selle nõuetekohaselt ning edastab andmed TISi.

b) Kui isik pöördub perearsti nõuandeliini poole, kontrollitakse isikustatud nõustamise käigus koodi Z 28.0 olemasolu ning koostatakse saatekiri testimisele.

1.2. Ajutised vastunäidustused

Ajutised vastunäidustused on ajas mööduvad ning nendeks on ägedalt kulgev palavikuga haigus, seisundid teatud süsteemse ravi kuuri ajal ja vahetult ≥ 3 kuud selle järgselt sh

13.09.2021

- Covid-19 vaksineerimine on ajutiselt vastunäidustatud või see vajab konkreetset ajastamist, kui inimene saab B-rakkude CD20 vastast monoklonaalset antikehapreparaati, nt rituksimabi, obinutuzumabi.
- Vaksineerimine on ajutiselt vastunäidustatud luuüdi siirdamise järgselt ≥ 3 kuud ja samuti teatud ägeda müeloidse leukeemia keemiaravi skeemide korral.

Kahtluste korral tuleb pidada nõu eriarstiga e-konsultatsiooni teel.

Seisund kodeeritakse RHK-10 alusel sõltuvalt seisundist/haigusest.

NB! kiiritusravi ei ole COVID-19 vaksineerimise vastunäidustuseks.

1.2.1. Ajutiste vastunäidustuste diagnoosimine ja dokumenteerimine

Ajutise vastunäidustuse COVID-19 vaksineerimisele peab tuvastama arst, dokumenteerima ajutise vastunäidustuse põhjuseks oleva haiguse või seisundi, vaksineerimise edasilükkamise soovitusel ning edastama epikriisi TISI.

1.2.2. Ajutise vastunäidustusega inimese suunamine SARS-CoV-2 testimisele

COVID-19 vaksineerimise ajutise vastunäidustusega inimesi on võimalik ajutise vastunäidustuse püsimise ajal suunata saatekirja alusel tervishoiusüsteemi tasuta testimisele.

a) Kui isik pöördub perearsti vastuvõtule:

-perearst peab enne iga testimise saatekirja väljastamist hindama patsiendi ajutise vastunäidustuse püsimist. Kui ajutine vastunäidustus püsib, koostab perearst tavapärase saatekirja testimisele.

VÕI

- teostab antigeeni kiirtestimise koha peal, dokumenteerib selle nõuetekohaselt ning edastab andmed TISI.

b) Kui isik pöördub perearsti nõuandeliini poole, soovitakse tal pöörduda oma perearsti vastuvõtule. Perearsti nõuandeliin tasuta testimise saatekirja ajutiste vastunäidustuste korral ei väljasta.

1.3. COVID-19 vaksineerimise nn vale-vastunäidustused

Nn valed vastunäidustused on laialt levinud probleem mitte ainult COVID-19 vaksineerimiste, vaid ka teiste vaksineerimiste puhul. Mõned tervishoiutöötajad arvavad ekslikult, et nt onkoloogilised haigused, immuunpuudulikkus jt sarnased seisundid on vastunäidustuseks vaksineerimisele. Tegelikult on sel juhul inimene kõrgema COVID-19 riskiga rühmas ning vajaks vaksineerimist esmajärjekorras. Harvadel juhtudel võib olla tegemist COVID-19 vaksineerimise ajutise vastunäidustusega mõne konkreetse seisundi või ravi tõttu.

2. Vastunäidustused COVID-19 vaksineerimisele ja testimisele

Inimesed, kellel esineb COVID-19 vaksineerimisele vastunäidustus, peaksid üldjuhul testima, kuid üksikutel juhtudel võib esineda olukordi, kus inimese testimine ei ole tervislikel põhjustel võimalik.

Selliseks põhjuseks võivad olla nt anatoomilised muutused haiguse, operatsiooni või trauma tagajärjel nina-, neelu- ja suupiirkonnas või teatud psüühikahäired, mille tõttu ei ole võimalik proovi võtmine ühtegi meetodit kasutades.

Sellisel juhul:

13.09.2021

- arst veendub kõigepealt, kas inimesel on TISis dokumenteeritud vaksineerimise alaline (Z 28.0) või ajutine vastunäidustus ning hindab inimese seisundit testimise võimalikkuse seisukohast.
- kui arsti hinnangul testimine võimalik ei ole, dokumenteerib arst testimise vastunäidustuse olemasolu, kasutades selleks kokkulepitud koodi Z 73.8 („Elukorralduse raskustega seotud muud probleemid“) ning edastab epikriisi TISi.
- inimesele väljastab arst tõendi vaksineerimise ja testimise mittevõimalikkuse kohta kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Tõendile tuleks märkida ka patsiendi nimi ja isikukood. Tõendile peab olema märgitud loetavalt tõendi väljastanud arsti nimi, asutus, arsti kood, kuupäev ja allkiri ning ajutise vastunäidustuse puhul ka tõendi kehtivuse aeg vastavalt ajutise vastunäidustuse eeldatavale püsimise ajale.

Näidis:

Tõend vaksineerimise ja testimise mittevõimalikkuse kohta

.....'le (isikukood 41212121212) on tervise tõttu vastunäidustatud covid-19
(nimi, perekonnanimi)

vaksineerimine ja testimine.

Tõend kehtib kuni ... .. (lisatakse tõendile, kui tegemist on ajutise vastunäidustusega)

Arsti nimi, asutus, arsti kood, kuupäev ja allkiri